

SEMJÉN ZSOLT

Politica Christiana

SEMJÉN ZSOLT

Politica Christiana

A kereszténydemokrata politikáról
és a keresztény politikusról

– *Máriapócsi kegytemplom,
2020. szeptember 10. –*

ANTOLÓGIA KIADÓ
Lakitelek, 2021

A borítókép az a Hierotheosz püspököt ábrázoló ikon, melyet I. Bartholomaiosz, Konstantinápoly egyetemes pátriárkája adományozott a magyar nemzetnek 2000. augusztus 20-án, amikor szentnek ismerte el a Kárpát-medence honfoglalás utáni első térítő püspökét és Szent István királyunkat.

A hátsó borítón Szent II. János Pál pápa képe, melyet Latorcai Aranka festett és a KDNP a zarándoklat során adományozott a kegyhelynek.

Szerkesztette: **Széneyi Gábor**

Fotó: **Polyákné Tóth Nóra**

Fedélterv: **Illés Zoltán**

Tördelés, korrektúra: **Agócs Sándor**

© Semjén Zsolt, 2021

ISBN 978 615 5862 68 7

Készítette: ANTOLÓGIA Kiadó és Nyomda Kft.

Tel.: +36 76 549-045,

e-mail: antologia@nepfolakitelek.hu

Nyomdai előkészítés: Kvaszta József, Kecskemét

Tel.: +36 20 991-42-86, e-mail: didotstudio@kvaszta.hu

*Boldog emlékezetű professzoromnak,
Bolberitz Pálnak*

A KERESZTÉNYDEMOKRATA POLITIKÁRÓL ÉS A KERESZTÉNY POLITIKUSRÓL

– Máriapócsi kegytemplom, 2020. szeptember 10. –

Excellenciás Metropolita Atyánk, Püspök Atyák, Főtisztelendő Atyák, kedves Testvérek!

A szent liturgiában is imádkoztuk a Miatyánknak a mondatát, *adveniat regnum Tuum, jöjjön el a Te országod!* De mit is jelent az, hogy jöjjön el Isten Országá? Legalább három dolgot jelent, legalább három dolgot kell, hogy jelentsen. Először jelenti azt, amiről Szent Pál apostol beszél, hogy az idők végén Isten legyen mindenekben minden. Jelenti azt is, hogy itt és most, a szívünkben valósuljon meg Jézus Krisztus királysága. De jelenti, és jelentenie kell azt is, hogy nem keresztény az a felfogás, amelyik azt mondja, hogy keresztény vagyok vasárnap a liturgián, esetleg otthon a családban, de nem törődök az-
zal, hogy mi lesz a falummal, a városommal, a hazánkkal, a világunkkal, mert pontosan a keresztységben kapott küldetésünk az, hogy elmozdítsuk a világot – legalább a mi kis világunkat – az Evangélium irányába.

Két dologról szeretnék egy-egy gondolatsort elmondani. A *kereszténydemokrata politikáról*, annak az egyház társadalmi tanításához, és vég-

ső soron az Evangéliumhoz való kapcsolódásáról, illetve *a keresztény politikus felelősségéről*. A mai világban, ha ezt a két gondolatot kimondja az ember, hogy kereszténydemokrata politika és kereszténydemokrata politikus, akkor rögtön két legitimációs problémával kell megküzdeni. Az egyiket személyesen éltem át, amikor – azóta már elhunyt – Heller Ágnes filozófusnő azt mondta, hogy én azt a szót, hogy bűn, használhatom a templomban, de nem használhatom a Parlamentben, mert őszerinte a keresztény politika illegitim. Rögtön látható, hogy milyen kirekesztő gondolkodás ez, mert mi keresztények nem vonjuk kétségbe, hogy lehet liberális alapon is politikát csinálni, lehet marxista alapon is politikát csinálni. Mindenki olyan alapon csinál politikát, amilyeneken akar. De milyen alapon mondja azt, hogy keresztény módon, keresztény alapokon, vállaltan keresztény társadalmi tanításra épülő politikát nem lehet folytatni? De van egy másik legitimációs támadás is, ami ennél súlyosabb, ami az egyházat támadja, mondván, hogy az egyház nem szólalhat meg közéleti kérdésekben, hanem maradjon a szorosan vett teológiai kérdéseknél, vagy szorosan vett hitéleti, esetleg erkölcsi kérdéseknél. Ott is csak akkor, ha nem érinti a mindennapokat, mert ha már nem csiklandozza a hallgatóság fülét, akkor könnyen illegitimnek nevezik.

Kedves Testvérek! Jézus Krisztus nem egy hitbuzgalmi egyesületet alapított, hanem amikor az Egyházát megalapította és az Evangéliumát

meghirdette, akkor az élet minden területén egyetemes és örök tanítást adott. Az Evangélium térben, időben, témáját tekintve egyetemes. Időben, hiszen ahogy kétezer évvel ezelőtt érvényes volt, érvényes most is. Ahogy Palesztinában érvényes, érvényes itt és most Máriapócson 2020-ban. De témáját tekintve is egyetemes az Evangélium. Jézus Krisztus tanításának meghamisítása, ha azt állítanánk, hogy van olyan területe a világmindenségnek, bármilyen értelemben, ahol ne lenne érvényes az Evangélium! Heideggertől származik az a zseniális meglátás, hogy egyetlen tudomány, mint tudomány sem képes arra, hogy meghatározza önmagát, módszertanát és illetékességének a határait. Hogy mi a matematika, az nem írható le számokkal. Hogy mi a kémia, az nem írható le kémiai képletekkel. Hogy mi egy tudományterület metodológiája és illetékességének határai, ezek filozófiai és teológiai kérdések. Gondoljunk arra, hogy ha a tudomány mindazt megtenné, amit technikai értelemben megtehet – például génmanipulációval –, akkor a horror sci-fi kategóriájába jutnánk. Tehát a teológia, a filozófia, az erkölcs érvényes a tudomány területén is. A tudománynak megvan a jogos autonómiája, de soha nem az erkölcstől való autonómiája. Vagy gondoljunk a művészetekre: ha a szakrális művészetet kivennénk a művészet történetéből, nagyon soványka darabka maradna. Sőt azt állítom, hogy a művészet amennyiben művészet, mindig szakrális. Lehet, hogy keresi az Istent, lehet, hogy perlekedik az Isten-

nel, lehet, hogy úgy érzi, az Isten hiányának fájdalma kiált belőle. Tehát az Egyház illetékessége, az Evangélium illetékessége megvan a művészet tekintetében is, mert amennyiben a művészet valóban művészet, annyiban mindig van benne valamilyen transzcendens mozzanat, valamilyen szakralitás. Hogyha az Evangélium, és így az Egyház illetékes a tudomány és a művészetek területén, akkor illetékes a társadalom, ha tetszik – nagyon széles értelemben véve – a politika területén is. Hogy kapcsolódik ez a kereszténydemokráciához? Úgy, hogy van Jézus Krisztus Evangéliuma. Jézus Krisztus teste az Egyház, Isten népe reflektál a Krisztus-eseményre, korról korra megfogalmazza az Evangélium örök értékei és a társadalom kihívásai alapján a társadalmi tanítását. És nekünk, kereszténydemokratáknak az a feladatunk, hogy ezt, az egyház társadalmi tanítását, mintegy aprópénzre váltsuk a mindennapi életben, például a Parlamentben is. Tehát *az Evangéliumból következik az egyház társadalmi tanítása, és abból következik a keresztény politika.* Gyakran halljuk azt, mikor ez a kérdés szóba kerül, hogy az „egyház tartson egyenlő távolságot a különböző politikai filozófiák között”. Itt nem csak az a probléma ezzel a mondattal, hogy nyilvánvalóan abszurd, hogy azokkal legyen egyenlő távolság, akik a szöges ellentétét képviselik sok esetben, mint ami az egyház társadalmi tanításában, vagy a természetjogban van. Gondoljunk a különböző devianciákra, családelLENESSÉGRE, egyházellenességre-

re és így tovább. Nyilvánvaló, hogy abszurd azt állítani, hogy az egyház olyan távolságra legyen attól a politikai felfogástól, ami gyökereit az egyház társadalmi tanításba ereszi, és onnan szívja magába a keresztény tanítást, mint azoktól, akik megtagadják, sőt az ellentétét képviselik, mint amit az Evangélium tanít. De van ennél egy lényegibb, mélyebb tévedés is. Mit állítanak? Hogy

az egyház tartson egyenlő távolságot. Tehát szerintük az egyháznak kellene lesnie, hogy mikor melyik politikai párt éppen mit talál ki, és aszerint sasszézni jobbra vagy balra az egyháznak, hogy mindig egyforma távolságra legyen a különböző politikai pártoktól. A valóság pont fordított. *Nem az egyház mozog a pártokhoz képest, hanem a politikai pártok mozoghatnak szabadon az egyházhoz képest.* És amikor egy politikai párt vállalja az egyház társadalmi tanítását, lehet, hogy esendő és gyarló módon, de vállalni akarja az egyház társadalmi tanítását, akkor nem az a párt várja el, hogy az egyház viszonyuljon hozzá, hanem ő vállalja azt, hogy közel áll az egyházhoz. Tehát nem az egyház mozog, hanem a politikai pártok mozognak.

Ezért természetes és helyes, hogy mi kereszténydemokraták itt vagyunk egy szent helyen, egy zarándoklaton, és nem azt várjuk el, hogy a püspök atyák a KDNP-pártszékházban legyenek. Tehát a párt mozog az egyházhoz képest, mi figyelünk az egyház tanítására, és azt próbáljuk követni a mindennapokban, nem pedig azt várjuk, hogy az egyház álljon közel hozzánk. Mi szeretnénk közel állni az egyházhoz. Nagy különbség!

Metropolita Atyánk a szentbeszédében érintette a mai kor alapeszméit: a szabadságot, egyenlőséget, testvériséget, amit bizonyos értelemben szembefordítottak az egyház tanításával. Érdeemes erre egy rövid reflexiót tenni. Látjuk azt, hogy ezeket a fogalmakat eltorzították és egy-

mástól szétszakították. A szabadságból liberalizmust csináltak, aminek a szomorú következménye a vadkapitalizmus embertelensége. Az egyenlőségből kollektivizmust csináltak, láttuk, hogy mit jelent a kollektivizmus, akár az osztályszocializmus, akár a faji szocializmus. Akár a kommunizmus, akár a náciizmus vonatkozásában mi csoda tragédiát okozott ez az emberiségnek. És miközben a szabadságot eltorzították, az egyenlőséget eltorzították, a testvériséget elfelejtették. A kereszténységben a szabadság, egyenlőség, testvériség ősegségben van, és nem egymással szemben állnak az értékek, hanem egy forrásból merítenek és egy irányba mutatnak. Itt fontos látnunk azt, hogy az egyház tanításának központjában a filozófiai antropológia áll, az emberről szól. Persze az emberről nem lehet szólni, ha nem szólunk Istenről. De hogyha antropológiai tévedés a kiinduló pontjuk, mert megcsontkítják az emberképet, akkor, ha az emberképünk torz, akkor ebből logikailag következik, hogy az arra épített társadalom is torz, egyoldalú és embertelen. Ezért fontos mindig reflektálni az egyház társadalmi tanítására, ahol öt alapvető érték van. Az *igazságosság*, a *közjó* – ez a kettő önmagáért beszél –, és a következő három, ami a kereszténydemokráciának az alapja: a *perszonalitás*, vagyis a személy tiszteletének az elve, a *szolidaritás*, vagyis a közösség elve és a *szubszidiaritás*, vagyis a kettő harmóniába hozásának az elve. Anélkül, hogy most itt filozófiai kérdésekbe bocsátkoznánk egy rövid reflexiót érdemes

tennünk, ami a kereszténydemokráciát összehasonlítja a XIX–XX. században született másik két nagy politikai filozófiával, a liberalizmussal és a szocializmussal.

Mi azt mondjuk, a keresztény tanítás alapján, hogy neked liberális barátom igazad van, amikor az emberi személy méltóságát hangsúlyozod, csak annyira túlzásba vittétek az individualizmussal a személy hangsúlyozását, hogy a közösséget mintegy zárójelbe tettétek. Mi keresztények egyfelől többet mondunk, mint a legliberálisabb liberális, mert mi azt állítjuk, hogy az emberi személy méltósága nem azért van, mert a Parlament vagy egy ENSZ-határozat ezt megállapította róla, hanem azért van, mert a Teremtő Isten képmására teremtettünk és Krisztus megváltott minket, mégpedig mindenkit. Ezért legyen szegény vagy gazdag, egészséges vagy beteg, fiatal vagy öreg, azért végtelen érték, mert a Teremtő Isten képmása, és ezért mi kereszténydemokraták sokkal többet állítunk az emberi személyről, mint azok a liberálisok, akik az emberi jogokat egy ENSZ-határozatból próbálják levezetni. Az ENSZ-határozat nem adja az emberi jogokat, csak felismeri és elismeri, de az Isten-képmásiségben gyökereznek az emberi jogok. Tehát többet állítunk, mint a liberálisok, de ugyanakkor kritikát is gyakorolunk, mert azt mondjuk, hogy liberális barátom, te annyira túlhangsúlyozod az egyes ember szabadságát, autonómiáját és függetlenségét, hogy zárójelbe teszed a közösséget.

De a másik oldalon is hasonló tévedéssel találkozunk. Mikor az egyenlőségről beszélnek, akkor bizony a XX. században az egyenlőséget kollektívizmussá torzították. Mi kereszténydemokraták azt mondjuk, hogy mi szolidárisabbak vagyunk, mint a legszocialistább szocialista, hiszen a másik emberben Krisztust látni és úgy szeretni a felebarátomat, mint saját magamat, sokkal nagyobb szolidaritás, mint azt gondolni, hogy

majd az állami szociális ellátórendszerek fogják megoldani az emberi egzisztencia feszítő kérdéseit. De ugyanakkor kritikát is gyakorlunk a különböző kollektivista ideológiákkal szemben, mert annyira túlhangsúlyozzák a közösséget, legyen az osztály vagy faj, hogy az egyes személy már csak egy csavar a gépezetben és elveszti azt a jelentőségét, hogy végső soron minden a személyre utal és minden a személyért van.

De filozófiatörténetileg mindig az volt a probléma, hogyan lehet egységbe hozni a szabadságot és az egyenlőséget. (Ezért – csak zárójelben jegyzem meg – a „balliberális” kifejezés fából vaskarika. Mert, ha biztosítom a szabadságot, miután az emberek képességeiket tekintve, családi háttérüket tekintve, vagyoni helyzetüket, egészségüket, egyebeket tekintve, nem egyenlők, ha totális szabadság van, akkor nyilvánvalóan nem lesz egyenlőség. Ha viszont államhatásként kikényszerítem az egyenlőséget, azt csak úgy lehet, hogy korlátozom a szabadságot.) Mit mond a keresztény tanítás? A szabadság és az egyenlőség, a személy és a közösség, a perszonalitás és a szolidaritás úgy hozható egységbe – amit szubszidiaritásnak nevezünk –, hogy amit a természet rendje szerinti kisebb egység képes megoldani, azt egy nagyobb nem veheti el. De ha a kisebb nem képes megoldani, akkor a nagyobbnak ki kell segítenie, mégpedig úgy, hogy a kisebb képes legyen a továbbiakban ellátni a saját feladatát. Lehet, hogy ez nagyon spekulatívnak hangzik, de azért fontos

tisztáznunk az egyház társadalmi tanításából következő társadalmi filozófiánkat, mert ha arról letérünk, akkor mindig csak azt figyeljük, hogy éppen mi csiklandozza a hallgatóság fülét, és elveszítjük azt a szikla fundamentumot, amin a kereszténydemokráciának állnia kell, ami az egyház szociális tanítása, ami végső soron *Jézus Krisztus Evangéliuma*.

És ma valóban nagyon nehéz helyzetben vagyunk a világban. Hiszen progresszívnek tekinti magát ez a világ. Például most éppen Brüsszel. De az a helyzet, hogy amit ők haladásnak és progressciónak gondolnak, az szerintünk deviancia. Mit mondanak ők? Először is, hogy meg kell haladni a családot. Az a helyzet, hogy a család Isten akarata szerint van, és ebből következően a természet rendje szerint. Erre épül az emberi társadalom. Az nem egy fikció kérdése, hogy milyen formációt nevezünk családnak. Ez adva van a természet rendje és a kinyilatkoztatás által. Vagy, ők azt gondolják, hogy a nemzetek fölött elmúlt az idő és az igazi *européer intellectuel* már nem magyar, nem lengyel, nem orosz, nem horvát, nem cseh, hanem csak úgy általában nagybetűvel írt Ember. Nem tudom az emberiség nagyobb megszegényesülését elképzelni, mintha a magyar nem lenne magyar, a lengyel nem lenne lengyel és az orosz nem lenne orosz. Mert az emberiség értékgazdagsága a nemzetek sokszínűségében áll fenn. És harmadsorban, miután tagadják a családot, tagadják a nemzetet, tagadják az egyházat is. Na de ez az

ember megcsonkítása! Mert az ember antropológiailag olyan lény, aki nyitott a lét határtalan horizontjára. És ha a teológiai minőségű vallást elveszik az emberektől, akkor marad a babonáság. Végül a nihil. Mi kereszténydemokraták hiszünk a családban, hiszünk a nemzetben, hiszünk az egyházban, és amikor progressziónak nevezik a családellenességet, a nemzetellenességet és az egyházellenességet, akkor mi ezeket nem tudjuk „európai értéknek” elfogadni, nem tudjuk progressziónak és haladásnak tisztelni, hanem ezek egyszerűen devianciák. És nem a múltat védelmezzük, mint amivel vádolnak minket. *Mi keresztények nem a múltat védelmezzük, hanem az örök értékeket!* Nem a tegnapot, meg a tegnapelőttet, hanem az örökkévalóságot! Mert a mi értékeink gyökerei az örökkévalóságba nyúlnak, Isten akaratába nyúlnak.

Ezt szerettem volna elmondani nektek nagyon röviden összefoglalva a kereszténydemokráciáról és most hadd szóljak néhány szót a kereszténydemokrata politikusról, a keresztény politikus felelősségéről. Én azt gondolom, hogy nagy kísértés az az általános vélekedés, ami még keresztény körökben is előfordul, én is sokat hallottam, hogy: keresztény ember jobb, ha távol tartja magát a politikától, a közélettől, mert ez egy sikamlós, zúrós, bűnös valami és becsmérlés, keresztény ember jobb, hogyha ilyenbe nem bonyolódik. Van ebben igazság, de alapvetően tévedés. Egyszerűen azért, mert Jézus Krisztus a keresztényeket minden létező területre el-

küldte. És Jézus Krisztus Evangéliumától nem lehet érintetlen a politika területe sem. De hasonlóképpen, pusztán a józan ész alapján, hogyha keresztény emberek nem vesznek részt a közéletben, a politikában, akkor ez a terület marad, nem akarok durván fogalmazni, de mégiscsak: a hiénáknak. Tehát éppen az a kötelességünk, hogy az értékeinket a közéletben is képviseljük. Hogy tudjuk képviselni? Én azt gondolom, hogy *egy keresztény politikusnak két dolgot kell egyszerre megtennie. Tisztességesnek lenni és hatékonynak.* Tisztességesnek, mert hogyha erkölcsi stiklik vannak, akkor ezzel nemcsak saját magának és a pártjának árt, hanem magának az evangelizációnak. Itt fontos egy megjegyzést tenni. Az, hogy valakit támadnak, nem azt jelenti, hogy valóban erkölcsi stiklijei vannak, hanem azt jelenti, hogy annyira hatékonyan képviseli a keresztény értékeket, hogy a kereszténység ellenségei ellenségnek tekintik, és ezért támadják. Jézus is azt mondta és a liturgiában is hallottuk, hogy üldözni fognak titeket. Tehát tisztességesnek kell maradni. Ez nem azt jelenti persze, hogy a sajtó nem fog támadni mindenféle dologgal, hanem azt, hogy Isten előtt tisztességesnek kell maradni egy keresztény politikusnak.

A másik pedig az, hogy hatékonynak. Kedves Testvérek! Jámbor emberek vannak a bazilita rendházban, rengeteg jámbor ember van, de ebből nem következik, hogy minden jámbor szerzetesnek miniszternek kell lennie. Az menjen politikusnak, akiben megvan a politikai karizma és

vállalja azt a tanulást, hogy a gyakorlatot, a tudást megszerezze, hogy ezeket az értékeket és érdekeket hatékonyan tudja képviselni. Tehát a keresztény politikusnak egyszerre kell tisztességesnek lenni és hatékonynak.

És itt egy fontos dologra még ki szeretnék térni. Az egyház és a keresztény politikusok nem csak a közös hit és az egyházszervezet egységében vannak, hanem bizony a közös érdek tekintetében is. És ezt az ellenfeleink nagyon pontosan tudják. Ezért próbálják kétségbe vonni azt, hogy az egyháznak van legitimitása a társadalom, a politika területén. Mert ha kétségbe vonható, hogy az egyház illetékes társadalmi kérdésekben, akkor a keresztény értelmiségnek sincs legitimációja a politikában. Tehát ha kétségbe tudják vonni, hogy az egyház legitim módon szólal meg társadalmi kérdésekben, ha ez kétségbe vonható, akkor a kereszténydemokratáknak nincs keresnivalójuk a politikában. Akkor viszont az egyházat visszaszorították a sekrestyébe. És ha visszaszorították az egyházat a sekrestyébe, akkor nincs, aki megjelenítse az egyház társadalmi tanítását. Ezért fontos metsző élességgel látnunk azt, hogy akkor tudjuk az egyház társadalmi tanítását megjeleníteni, hogyha vannak elkötelezett keresztények a politikában. Ezért ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy nekünk, kereszténydemokratáknak jogunk van politizálni, és ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy az egyházat nem lehet visszaszorítani a sekrestyébe. És ezért állítom, hogy az egyház és a keresztény politika ér-

ték mellett érdekközösségben is van. Hadd mondjam el még egyszer: *Ha kétségbe vonható, hogy az egyháznak van társadalmi tanítása és küldetése, akkor nekünk kereszténydemokratáknak nincs politikai legitimációnk. Ha pedig nincs politikai legitimációnk, akkor nincs, aki megjelenítse az egyház társadalmi tanítását a közéletben, következésképpen az egyházat visszazsörtötták a sekrestyébe! De Jézus Krisztus nem a sekrestyébe küldte az egyházat, hanem a világba! A világ minden részéhez. A tudományhoz, a művészethez és a politikához is.*

És azt gondolom, hogy nekünk a feladatunk most ebben a korban, egy egészen sajátos dolog. Védelmeznünk a keresztény civilizációt. Szám-talan támadás éri, tudatosan rombolják – szabadkőműves háttérrel – évszázadok óta. Ehhez jön az iszlám invázió Európában. Ebben a szituációban kell a keresztény civilizációt védelmeznünk. Ezt a keresztény civilizációt védő harcutkat sokan támogatják, azok is, akik személyes életükben nem kapcsolódnak az evangéliumhoz, nem kapcsolódnak az egyházhoz. Fontos és szép dolog, hogy a keresztény civilizációt védjük. Na de az a helyzet, hogy a keresztény civilizáció önmagában csak olyan, mint a kagyló mészvája. Persze gyönyörű kagylók vannak. De hogyan kiürül az élő hit, akkor ez csak a mészvája lesz a kagylónak... *És mi nem pusztán a keresztény civilizációt akarjuk képviselni és védeni, mint egy történelemből itt maradt szép hagyományt, kultúrát, életformát, hanem élő hittel akarjuk megtölteni!* És ezért mi kereszténydemokraták nem arra esküdtünk föl pusztán, hogy a civilizációnkat védjük, hanem arra, hogy Jézus Krisztusba vetett élő hittel nemcsak a kagyló mészváját, hanem az élő valóságot, magát az egész kagylót akarjuk megjeleníteni és a társadalom felé felkínálni!

Befejezésül engedjenek meg még egy gondolatot. Itt is, amikor jöttünk a zarándoklaton, akkor Ábel püspökatyával a Boldogasszony Anyánkat énekeltük. Úgy hogy: Magyarországról, Kárpátaljáról, ne feledkezzél el szegény ma-

gyarokról. Nagyon fontos látnunk, hogy az egyetemes kereszténység és a nemzethez való hűség, az nem egymással szemben álló, hanem egymásra mutató valóság. Jézus Krisztus is büszke volt a nemzetére. A történelmünkben Szent Istvántól kezdve, ha végigtekintünk a szentjeinken, büszke hazafiak voltak, a katolikus egyetemességgel együtt! Tehát, *a keresztény tanítás tekintetében az egyetemesség és a nemzethez való hűség nem szemben áll, hanem egymásra mutat.*

Mondok egy történelmi példát. Mi magyarok, ha nem lett volna Szent István királyunk, akkor mi most nem lennénk itt. A magyarhoz hasonló többi keleti nép, a hunok, az avarok, a besenyők eltűntek a történelemből, mi pedig megmaradtunk. Miért? Attila király hun birodalma nem volt rosszabbul szervezve, mint a honfoglalás kori magyar törzsszövetség. Az avar kaganátus nem volt gyengébb, mint a Szent István-kori magyar állam. Ők mégis eltűntek a történelemből, mi megmaradtunk. Miért? Azért, mert Szent István a kereszténység sziklafundamentumára építette fel a magyar nemzet katedrálisát. És ezért nem fognak rajtunk az évszázadok.

A keresztény nemzetfelfogás két szélsőséget utasít el. Az egyik a nemzet-tagadás – legyen internacionalizmus vagy kozmopolitizmus –, ami nem tekinti értéknek a nemzeti létet. Mi értéknek tartjuk, hiszen az emberiség értékgazdagsága a nemzetek sokszínűségében áll fenn. De ugyanakkor elutasítjuk a másik szélsőséget, amit

sovinizmusnak lehet nevezni, ami egy nemzet életjoga alapján tagadja más nemzetek, vagy nemzetiségek élethez való jogát. Mi azt mondjuk, hogy minden nemzet egyszeri és megismételhetetlen érték. Olyan érték, amit csakis az az adott nemzet adhat az egyetemes emberiségnek. És ezért minden nemzetnek az a küldetése, hogy a saját értékeit megőrizze, kimunkálja és felmutassa, mert ez az az értékgazdagság, amit egyedül és kizárólag az a nemzet adhat az egyetemes emberiségnek. Mert minden nemzet végeredményben Istennek egy gondolata!

A Szentírásban, ha végiglapozzuk, akkor látjuk az üdvtörténetet. Isten ószövetségi népének a történetét. *De Jézus Krisztusban minden népnek a története: üdvtörténetté vált.* És a mi dolgunk kereszténydemokratáknak az, hogy *a mi népünknek, a mi nemzetünknek a történelmét úgy éljük meg és úgy alakítsuk, hogy üdvtörténet legyen!* És a mi személyes életünket úgy, hogy úgy vegyünk részt a politikában, hogy ezáltal *üdvösségünket is munkáljuk!* Ezekkel a gondolatokkal köszönöm meg, hogy itt állhatok és szólhatok, és köszönöm a püspök atyáknak, az atyáknak azt a szellemi és lelki háttérret, háttérországot, amivel segítik a mi szolgálatunkat.

Hálás köszönet és a Jó Isten áldja meg az atyákat és áldja meg a mi kis pártunkat is. Köszönöm, hogy meghallgattak!

*Elhangzott a Kereszténydemokrata Néppárt
Országgyűlési Frakciójának a pócsi Szűzanyához
való zarándoklatán.
Külön lenyomat a Tanúságtétel, hit és küldetés –
Görögkatolikus vértanúk a Kárpát-medencében
című könyvből. A Hierotheosz Egyesület kiadása,
Debrecen, 2020*

ANTOLÓGIA Kiadó és Nyomda Kft.
A kiadásért felel: Lezsák Sándor

Készült Lakiteleken a 2021. évben
Felelős vezető: Agócs Sándor
ügyvezető igazgató

ISBN 978 615 5862 68 7

